

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Vs/2/2019
Identifikačné číslo spisu: 6017200244
Dátum vydania rozhodnutia: 09.09.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hatalová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:6017200244.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky vo veľkom senáte správneho kolégia zloženom z predsedu senátu JUDr. Jany Hatalovej, PhD. a členov senátu JUDr. Zdenky Reisenauerovej, JUDr. Jany Zemkovej, PhD., JUDr. Mariána Trenčana, JUDr. Viery Nevedelovej, JUDr. Judity Kokolevskej, JUDr. Violy Takáčovej, PhD., v právnej veci žalobcu: Krajská prokuratúra Banská Bystrica, so sídlom Partizánska cesta 1, Banská Bystrica, proti žalovanej: Všeobecná zdravotná poisťovňa a.s. so sídlom Panónska cesta 2, Bratislava, za účasti: D. T., bytom T. D. XX, R. R., zastúpený URBÁNI & Partners, s.r.o., so sídlom Skuteckého 17, Banská Bystrica o preskúmanie zákonnosti výkazu nedoplatkov žalovanej č. 1621353617 zo dňa 09.06.2016, o kasačnej sťažnosti žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sa/11/2017-75 z 31.10.2017, v konaní vo veci uznesenia najvyššieho súdu sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20.02.2019 o postúpení veci veľkému senátu, takto

rozhodol:

Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na otázku nastolenú uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20. februára 2019 p r i j í m a túto odpoveď: „Podiel na zisku za účtovné obdobie do 31.12.2003, ale vyplatený po 01.01.2011 podlieha povinnosti platiť poisťné na zdravotné poistenie podľa zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení a o zmene a doplnení zákona č. 95/2002 Z.z. o poisťovníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.“

Postupuje vec senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 9S.

Odôvodnenie

I.

Uznesenie senátu 9S správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

1. Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20. februára 2019 senát 9S Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „senát 9S“) podľa § 22 ods. 1 písm. a/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) postúpil vec vedenú na najvyššom súde pod sp.zn. 9Sžsk/22/2018 na prejednanie a rozhodnutie o právnej otázke

nastolenej v uvedenom uznesení veľkému senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „veľký senát“).

2. Z odôvodnenia uvedeného uznesenia vyplýva, že senát 9S Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v predkladanej veci mal preukázaný nasledovný skutkový stav.

2.1. Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej tiež „krajský súd“) rozsudkom č.k. 24Sa/11/2017-75 z 31.10.2017 (ďalej tiež „kasačnou sťažnosťou napadnutý rozsudok“, „napadnutý rozsudok“ alebo „rozsudok krajského súdu“) zrušil žalovanou vydaný výkaz nedoplatkov č. 1621353617 zo dňa 09.06.2016 (ďalej tiež „rozhodnutie žalovanej“, „napadnuté rozhodnutie správneho orgánu“), ktorým bola platiteľovi poistného D. T. (v procesnom postavení ďalší účastník konania) uložená povinnosť uhradiť pohľadávku z ročného zúčtovania (ďalej „RZ“) za rok 2015 vo výške 700,- Eur.

2.2. Z administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že dňa 06.06.2016 vykonala žalovaná u platiteľa ročné zúčtovanie poistného na verejné zdravotné poistenie za rok 2015, ktorého výsledkom bol nedoplatok v celkovej sume 700,- Eur. Výsledok RZ bol platiteľovi poistného - ďalšiemu účastníkovi konania D. T. oznámený napadnutým výkazom nedoplatkov, proti ktorému účastník v zákonom stanovenej lehote nepodal námietky. Výkaz nedoplatkov nadobudol právoplatnosť 15.07.2016. Sporná suma, z ktorej bolo určené poistné a ktorá bola účastníkovi D. T. vyplatená ako dividenda za rok 2003 bola žalovanou určená ako vymeriavací základ na výpočet poistného z kapitálového a ostatného príjmu. Žalobca podal protest proti výkazu nedoplatkov pod č. KD178/16/6600-17 zo dňa 10.03.2017, ktorému Všeobecná zdravotná poisťovňa, a.s. nevyhovela rozhodnutím č. 1621353617/a,Z17347/2015 z 25.04.2017. Z uvedeného rozhodnutia vyplýva, že podiely zo zisku vykázaného za zdaňovacie obdobie do 31.12.2003 sa zdaňujú a pokladajú sa za príjmy podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z., a teda tvoria aj vymeriavací základ na zdravotné poistenie. Vzhľadom na nevyhovenie protestu prokurátora podal žalobca správnu žalobu v sociálnych veciach o preskúmanie zákonnosti výkazu nedoplatkov z 09.06.2016 č. 1621353617, na základe ktorej Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom č.k. 24Sa/11/2017-75 z 31.10.2017 predmetný výkaz nedoplatkov zrušil. Krajský súd zrušujúci rozsudok odôvodnil poukazom na predchádzajúci rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici v obdobnej veci č.k. 24S/25/2014-46 zo dňa 12.09.2014. Dospel k záveru, že žalovaná svoje rozhodnutie založila na zužujúcom výklade § 10b ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z.z.“ alebo aj „zákon o zdravotnom poistení“), ktorým činnosť zakladajúcu podiel na zisku v obchodnej spoločnosti za rok 2003 a predchádzajúce roky vylúčil z činností uvedených v § 10b ods. 1 písm. e/ zakladajúcich nárok na príjmy, pre ktoré zákon prijal legislatívnu skratku dividendy, v dôsledku čoho na príjmy žalobcu neaplikoval § 36 ods. 12 zákona o zdravotnom poistení. Súčasne so zmenou a rozšírením druhu príjmov, ktoré podliehajú plateniu povinného poistenia na verejné zdravotné poistenie, prijaté novelou zákona č. 499/2010 Z.z. bolo zároveň prijaté prechodné ustanovenie § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z.z. tak, aby neboli postihnuté príjmy, ktoré boli výsledkom zárobkovej činnosti vykonanej pred účinnosťou zákona. V zhode so stanoviskom žalobcu správny súd zastával názor, že pokiaľ by bol akceptovaný výklad žalovanej, bol by tento úmysel zákonodarcu zmarený. Za neutržateľný považoval právny názor, podľa ktorého by bolo možné ukladať fyzickej alebo právnickej osobe povinnosť len na základe nejasného výkladu zákona, majúci za to, že ak nie je v zákone jednoznačne určené, že povinnosť zákonom je daná, potom takúto povinnosť nemožno uložiť.

2.3. Proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici podala kasačnú sťažnosť žalovaná, ktorá mala za to, že krajský súd nesprávne právne vec posúdil. Podľa názoru žalovanej podiely zo zisku vytvoreného do roku 2003 pod príjmy v zmysle § 3 ods. 2 písm. c/ a podľa § 5 ods. 7 písm. i/ zákona č. 595/2003 Z.z. nespádajú, ale tieto príjmy sa považujú za zárobkovú činnosť podľa § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z.z.. Tvrdila, že podľa § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z.z. ustanovenia § 3 ods. 2 písm. c/ a § 12 ods. 7 písm. c/ tohto zákona, podľa ktorých uvedené plnenia nie sú zdaňované, sa použijú na podiely na zisku vykázané za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti zákona. Z uvedeného ustanovenia vyplýva, že podiely zo zisku zo zdaňovacieho obdobia po 01.01.2004 sa nezdaňujú, avšak podiely na zisku z účtovného obdobia do roku 2003 podliehajú aj po nadobudnutí účinnosti zákona č. 595/2003 Z.z. naďalej daňovej povinnosti ako tzv. ostatné príjmy (§ 8 zákona č. 595/2003 Z.z.), a teda

vstupujú aj do vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie. Podľa zákona č. 580/2004 Z.z. z príjmov zdaňovaných podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z., a teda aj z príjmov z podielov zo zisku z účtovného obdobia do 31.12.2003 v prípade, že boli vyplatené v roku 2015, je poistenec povinný uhrádzať poistné. Podiely zo zisku z účtovného obdobia do 31.12.2003 sú teda zdaňované podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. a nie sú považované za príjmy oslobodené od dane a povinnosť platiť poistné v zmysle zákona č. 580/2004 Z.z. nadväzuje na posúdenie príjmov fyzických osôb z hľadiska zdanenia. U ďalšieho účastníka konania D. T., ktorý jednotlivé príjmy dosiahnuté v roku 2015 uviedol v daňovom priznaní teda žalovaná zohľadnila a zúčtovala v ročnom zúčtovaní poistného na verejné zdravotné poistenie. Dosahovanie ostatných príjmov sa považuje za zárobkovú činnosť v zmysle § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z.z., a teda žalovaná mala za to, že postupovala vo veci správne. Na základe uvedeného žalovaná navrhovala, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31.10.2017, sp.zn. 24Sa/11/2017-75 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2.4. Ku kasačnej sťažnosti žalovanej sa vyjadril žalobca, ktorý zdôraznil, že odkaz v poznámke pod čiarou má len informačný charakter a tieto normy sa nestávajú súčasťou predpisu, ktorý na ne odkazuje. Žalobca odkázal na rozhodnutie Krajského súdu v Banskej Bystrici v konaní vedenom pod č. k. 24S/25/2014-46, právne normy v právnom štáte zásadne nepôsobia spätne, preto súčasne so zmenou a rozšírením druhu príjmov, ktoré podliehajú plateniu povinného poistenia na verejné zdravotné poistenie, prijaté novelou zákona č. 499/2010 Z.z. bolo zároveň prijaté aj prechodné ustanovenie v § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení tak, aby neboli postihnuté príjmy, ktoré boli výsledkom zárobkovej činnosti vykonanej pred účinnosťou zákona. Žalobca sa odvolal na nutnosť ústavne konformného výkladu právnych noriem a vzhľadom na uvedené navrhoval kasačnú sťažnosť zamietnuť.

3. Senát 9S Najvyššieho súdu Slovenskej republiky ako súdu kasačného (§ 11 písm. g/ Správneho súdneho poriadku) po preukázaní, že kasačná sťažnosť bola podaná v zákonnej lehote, oprávnenou osobou a jej podanie je prípustné, pristúpil k vecnému posúdeniu dôvodnosti kasačnej sťažnosti. V procese kasačného súdneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia krajského súdu senát 9S najvyššieho súdu zistil, že v obdobnej právnej veci už bolo rozhodnuté iným senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v rozsudku sp.zn. 10Sžsk/23/2017 z 30.05.2018 (ďalej len „senát 10S“ a „rozsudok senátu 10S“ alebo „rozhodnutie senátu 10S“). V tomto konaní senát 10S zamietol kasačnú sťažnosť proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 5S/135/2015-36 z 24.01.2017, ktorý zamietol žalobu Všeobecnej zdravotnej poisťovne, a.s. o preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. PV 301/00380/2013/R, č.s.: 7161/2015/301, č.z.: 29373/2015 zo dňa 02.04.2015 (ďalej aj „správne rozhodnutie vo veci 10S“). V predmetnej veci senát 10S z obsahu administratívneho spisu zistil, že dividendy boli vyplatené v roku 2012 zo zisku dosiahnutého v účtovnom období za zdaňovacie obdobie do 31.12.2003, teda nie v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti zákona č. 580/2004 Z.z., pretože tento nadobudol účinnosť dňom 01.01.2005. Senát 10S dospel k záveru, že platba zdravotných odvodov za rok 2012 z podielov na zisku do roku 2003 len preto, že k ich vyplateniu došlo až v roku 2012, by bola zrejším porušením rovnosti účastníkov pred zákonom (čl. 12 ods. 1, veta prvá Ústavy Slovenskej republiky). Na právnom názore súdu, že dividendy, resp. podiel na zisku dosiahnutý do roku 2003 a vyplatený v roku 2012 nemôže byť zahrnutý do vymeriavacieho základu na zdravotné poistenie za rok 2012, nemení nič ani ustanovenie § 52 ods. 24 zákona č. 595/2003 Z.z., pretože podľa tohto ustanovenia, § 3 ods. 2 písm. c/ a § 12 ods. 7 písm. c/, podľa ktorých sú plnenia zdaňované, sa použijú na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

4. Senát 9S konajúc v prejednávanej veci dospel pri svojom rozhodovaní k právnomu názoru, ktorý je odlišný od názoru senátu 10S vyjadrenom v citovanom rozhodnutí, z ktorých dôvodov postúpil vec na rozhodnutie veľkému senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 22 ods. 1 písm. a/ Správneho súdneho poriadku. Svoje právne úvahy a závery senát 9S odôvodnil nasledovne.

5. Citujúc právnu úpravu ustanovenú v § 11 ods. 1 zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení účinného v roku 2015 (ďalej len „zákon č. 580/2004 Z.z.“), § 13 ods. 6, 7, § 10b ods. 1 písm. e/, § 36

ods. 12 uvedeného zákona, § 10b ods.1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v roku 2015, § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov účinného v roku 2015, § 3 ods. 1, 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z., § 52 ods. 1, 24 uvedeného zákona, § 3 ods. 1 zákona č. 366/1999 Z.z. o dani z príjmov účinného do 31.12.2003, § 8 ods. 1 písm. a/, uvedeného zákona senát 9S sa nestotožnil s právnym názorom senátu 10S a vyslovil názor, že podiel na zisku za účtovné obdobie do 31.12.2003, ale vyplatený po 01.01.2011, podlieha povinnosti platiť poistné na povinné zdravotné poistenie podľa zákona č. 580/2004 Z.z..

6. Senát 9S konštatoval, že nerozporuje skutočnosť, že na prejednávany prípad sa nevzťahuje ustanovenie § 10b ods. 1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z.z., definujúce dividendu ako zárobkovú činnosť v spojení s povinnosťou platiť poistné aj z dividend podľa § 13 ods. 6 uvedeného zákona. Táto skutočnosť vyplýva z ustanovenia § 36 ods. 12 zákona č. 580/2004 Z.z., podľa ktorého povinnosť platiť poistné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje len na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období po 01.01.2011, teda od účinnosti novelizácie zákona č. 580/2004 Z.z., ktorou bola do zákona definícia dividendy vložená.

7. Senát 9S sa však stotožnil s tvrdením žalovanej, že dividendu, na ktorú ďalšiemu účastníkovi vznikol nárok pred rokom 2003 a vyplatená bola v r. 2015, je potrebné posúdiť podľa § 10b ods. 1 písm. d/ v spojení s § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z.z. K uvedenému senát 9S konštatoval, že podľa § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z.z. zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, alebo poistenec štátu, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c/ a d/, má povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov. Podľa § 10b ods. 1 písm. d/ uvedeného zákona zárobková činnosť je dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov. Ostatné príjmy nie sú v zákone o dani z príjmov definované ani taxatívne vymenované, ustanovenie uvádza iba príkladom, čo možno za ostatné príjmy považovať (ostatnými príjmami, ak nejde o príjmy podľa § 5 až 7, sú najmä). Použitím argumentu a contrario je potrebné pod § 8 zákona o dani z príjmov podradiť všetky príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie je možné posúdiť ich podľa ustanovení §§ 5-7 zákona o dani z príjmov. Ide teda o príjmy, ktoré nie sú príjmom zo závislej činnosti (§ 5), z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6), ani príjmom z kapitálového majetku (§ 7). Podľa § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov účinného v roku 2015 dividendu nie je predmetom dane. Podľa § 52 ods. 24 tohto zákona ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c/ sa použije na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

8. Senát 9S zdôraznil, že nezdaňujú sa teda iba dividendy, na ktoré vznikol nárok od 01.01.2004, teda od vstupu zákona č. 595/2003 Z.z. do účinnosti. Na posúdenie vzniku daňovej povinnosti z podielov na zisku z obchodnej spoločnosti, na ktoré vznikol nárok pred 31.12.2003 sa podľa prechodného ustanovenia § 52 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. použije zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov.

9. Vychádzajúc zo skutkového zistenia, že účastníkovi D. T. vznikol nárok na podiel na zisku v obchodnej spoločnosti ešte pred 01.01.2004, senát 9S tiež zdôraznil, že zdaniteľnosť uvedenej dividendy sa bude spravovať zákonom č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov, ktorý bol v čase vzniku nároku účinný. Podľa tohto zákona predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú príjmy z kapitálového majetku, pričom za príjmy z kapitálového majetku zákon z roku 1999 považoval aj podiely na zisku z obchodných spoločností. K uvedenému senát 9S ďalej konštatoval, že dividendu, na ktorú účastníkovi vznikol nárok do roku 2003 sa teda zdaňovala podľa § 8 ods. 1 písm. a/ a § 3 ods. 1 zákona č. 366/1999 Z.z. v spojení s § 52 zákona č. 595/2003 Z.z.. Keďže takúto dividendu, vyplatenú roku 2015 nemožno považovať za príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu ani za príjem z kapitálového majetku, ako ho definoval nový zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z., pôjde o ostatný príjem podľa ustanovenia § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. Ako takýto ho účastník D. T. aj priznal v daňovom priznaní. Ostatné príjmy podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. sa považujú v súlade s § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení účinného v r.

2015 za zárobkovú činnosť a podľa § 13 ods. 7 tohto zákona vzniká povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov.

10. Senát 9S sa z vyššie uvedených dôvodov nestotožnil s názorom senátu 10S, že uložením povinnosti platiť poistné na zdravotné poistenie za podiel na zisku obchodnej spoločnosti, na ktorý vznikol nárok pred rokom 2003 a vyplatený bol roku 2015, by došlo k porušeniu rovnosti účastníkov pred zákonom. K uvedenému senát 9S konštatoval, že dividendy, na ktoré vznikol nárok do roku 2003 a zároveň boli do tohto roku aj vyplatené, sa zdaňovali podľa zákona v tomto období platného a účinného (zákon č. 366/1999 Z.z.) a zároveň zákon o zdravotnom poistení č. 273/1994 Z.z. účinný do 31.12.2004 stanovoval tiež povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie spoločníkom spoločnosti s ručením obmedzeným, členom družstva, komanditistom komanditných spoločností, členom štatutárnych orgánov, členom správnych rád, členom dozorných rád, členom kontrolných komisií a členom iných samosprávnych orgánov právnických osôb, ktorých príjem z činnosti v týchto orgánoch podliehal dani z príjmu (§ 13 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z.z.). Keďže aj osoby, ktorým boli dividendy vyplatené do roku 2003 mali povinnosť z týchto dividend platiť poistné na zdravotné poistenie, nemohlo dôjsť k porušeniu rovnosti účastníkov pred zákonom.

11. V danej súvislosti senát 9S poukazuje na uznesenie Najvyššieho súdu SR z 29.06.2010, sp.zn. 4Cdo 98/2010, podľa ktorého k definujúcim znakom právneho štátu patrí aj zákaz retroaktivity právnych noriem, ktorý je významnou demokratickou zárukou ochrany práv a právnej istoty (PL.ÚS 16/95), konštatoval, že nie každá retroaktivita je však nezlučiteľná s princípmi, na ktorých je budovaný právny štát. V teórii a praxi sa rozlišuje tzv. pravá a nepravá spätná účinnosť (retroaktivita) právnych predpisov. Význam tohto rozlišovania je založený na skutočnosti, že pokiaľ sa pravá retroaktivita v zásade odmieta ako nezlučiteľná s obsahom princípu štátu, nepravá retroaktivita sa akceptuje ako prípustný nástroj na dosiahnutie ustanovených a dostatočne významných cieľov verejnej moci. Pri pravej retroaktivite zákonodarca v novom právnom predpise neuzná práva alebo povinnosti založené právnymi skutočnosťami, ktoré sa ako právne skutočnosti uznávali na základe skoršieho (predchádzajúceho) právneho predpisu. O pravú retroaktivitu ide napr. vtedy, keď neskorší právny predpis so spätnou účinnosťou (s dopadom do minulosti) upravuje vzťahy, ktoré vznikli v minulosti. V dôsledku toho nastáva stav, v rámci ktorého účinnosť neskoršieho právneho predpisu nastáva skôr ako jeho platnosť (skôr, než začal existovať). Pri nepravej retroaktivite zákonodarca uznáva právne skutočnosti, na základe ktorých podľa predchádzajúcej právnej normy došlo k vzniku určitých právnych vzťahov. O nepravú retroaktivitu môže ísť napriek tomu, že zákonodarca prípadne novým právnym predpisom zároveň s účinnosťou do budúca prinesie určité zmeny aj tých práv (alebo povinností), ktoré vznikli za platnosti skoršieho zákona. Nepravá retroaktivita teda nebráni zákonodarcovi novou právnou úpravou vstúpiť aj do tých právnych vzťahov, ktoré vznikli na základe skôr prijatej právnej normy a meniť ich režim. Za prípustné sa považuje, pokiaľ nová právna úprava (uznávajúc práva a povinnosti nadobudnuté podľa skoršieho právneho predpisu) zavádza do budúca nový režim a mechanizmus (procedúru) uplatnenia týchto práv alebo pokiaľ právam nadobudnutým za skoršej právnej úpravy priznáva odo dňa účinnosti neskoršej právnej úpravy nový obsah. V konečnom dôsledku nepôsobí nepravá retroaktivita do minulosti. Akceptuje stav, ktorý nastal za skôr platnej a účinnej právnej úpravy, tento stav ale rieši až v čase účinnosti novej právnej úpravy.

12. Vo vzťahu na prejednávajúcu vec senát 9S vyslovil názor, že povinnosť platiť poistné na zdravotné poistenie z dividendy, na ktorú vznikol nárok do roku 2003 a bola vyplatená roku 2015 nemôže byť považovaná za pravú retroaktívnu, pretože zákon č. 580/2004 Z.z. účinný v roku 2015 akceptuje stav, ktorý nastal za účinnosti skoršej právnej úpravy (vznik práva na dividendu), ale tento stav rieši v čase účinnosti novej právnej úpravy (v čase jej reálneho vyplatenia). K námietke žalobca uvedenej vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti, že poznámka v právnom predpise nemá normatívny charakter, ale iba informatívnu hodnotu, senát 9S uviedol, že uvedené tvrdenie nespochybňuje. Mal však za to, že táto skutočnosť nič nemení na právnom posúdení uvedenej veci. Konštatoval, že pokiaľ zákon č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení v § 10b ods. 1 písm. d/ vymedzuje zárobkovú činnosť, o.i. ako činnosť vyplývajúcu z právneho vzťahu, ktorý zakladá dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa osobitného predpisu, je zrejmé, že „osobitným predpisom“ tu bude zákon o dani z príjmov, ktorý definuje právny

inštitút príjmu a jeho druhy ako i to, že „ostatný príjem“ nie je právne neurčitý pojem, ak je upravený ustanovením zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov. Poznámka č. 23 k § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 595/2003 Z.z. splnila svoju informačnú funkciu, avšak nijak normatívne nemenila obsah daného ustanovenia. Rovnako poznámka č. 24 k § 10b ods. 1 písm. e/ nementí obsah ustanovenia, ak odkazuje na § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z. Je zrejmé, že ak v § 10b ods. 1 písm. e/ zákon uvádza podiel na zisku vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní podľa osobitného predpisu, aj v tomto prípade osobitným predpisom bude zákon o dani z príjmov, platný a účinný ku dňu prijatia zákona č. 580/2004 Z.z., a teda zákon č. 595/2003 Z.z. V konečnom dôsledku senát 9S dospel k záveru, že poznámku pod čiarou v tomto prípade možno považovať len za legislatívnu pomôcku, ktorá napomáha adresátovi pri lepšej orientácii pri práci, t.j. objasnenie zámeru zákonodarcu (expresis verbis) zat'aziť dividendy zaplatené za určité obdobie odvodovou povinnosťou na zdravotné poistenie.

II.

Stanovisko Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky

13. Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v nadväznosti na uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20. februára 2019 o postúpení veci podľa § 22 ods. 1 písm. a/ SSP na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky senátom 9S, veľkému senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky stanovisko nepredložila poukazom na to, že Krajská prokuratúra v Banskej Bystrici na základe výzvy Krajského súdu v Banskej Bystrici predložila vyjadrenie sp.zn. 1Kc 33/17/6600 z 10.01.2018 ku kasačnej sťažnosti žalovanej Všeobecnej zdravotnej poisťovni a.s. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 24Sa 11/2017-75 z 31.10.2017.

III.

Právne posúdenie a rozhodnutie veľkého senátu správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky

14. Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu SR po zistení, že postup senátu 9S bol súladný s ustanovením § 22 ods. 1 písm. a/ SSP, sa oboznámil so spisovým materiálom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 9Sžsk 22/2018, súčasť ktorého tvoril spis Krajského súdu v Banskej Bystrici sp.zn. 24Sa 11/2017, súčasťou ktorého bol administratívny spis žalovanej - Všeobecnej zdravotnej poisťovni, a.s., tvoriacich súčasť spisu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 1Vs 2/2019, ako aj so spisovým materiálom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 10Sžsk 23/2017. Po posúdení právnej otázky nastolenej senátom 9S v uznesení sp.zn. 9Sžsk 22/201 z 20.02.2019 - „posúdenie, že podiel na zisku za účtovné obdobie do 31.12.2003, ale vyplatený po 01.01.2011, podlieha povinnosti platiť poistné na povinné zdravotné poistenie podľa zákona č. 580/2004 Z.z.“, veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na svojom neverejnom zasadnutí dospel k záveru o správnosti názoru senátu 9S k nastolenej právnej otázke prezentovaného v uvedenom uznesení o postúpení veci veľkému senátu.

15. Veľký senát správneho kolégia najvyššieho súdu predovšetkým upriamuje pozornosť na to, že správne súdnictvo v Slovenskej republike vychádza z materiálneho chápania právneho štátu v zmysle čl. 1 ods. 1 ústavy vyžadujúceho, aby verejná správa bola pod kontrolou súdnej moci. Je založené jednak na kontrole verejnej správy, či táto (ne)prekračuje jej zverenú právomoc a jednak poskytuje ochranu subjektívnym právam osôb, do ktorých bolo zasiahnuté alebo zasahované v rozpore so zákonom. Hlavnou úlohou správneho súdnictva je teda ochrana subjektívnych práv a jeho cieľom ochrana práv fyzických a právnických osôb a ich prostredníctvom následne aj ochrana zákonnosti. Správne súdnictvo je neoddeliteľným atribútom právneho štátu zaručujúcim každej osobe či už ide o fyzickú alebo právnickú osobu ochranu práv pred činnosťou orgánov verejnej správy. Dodržiavanie zákonnosti v oblasti výkonnej moci a dôsledná ochrana jednotlivca je jednou z najdôležitejších črt právneho štátu,

ktorého koncepcia práva stojí aj na dodržiavaní práva štátnymi orgánmi. Správny súd v správnom súdnictve poskytuje ochranu právam alebo právom chráneným záujmom fyzickej osoby a právnickej osoby v oblasti verejnej správy a rozhoduje v ďalších veciach ustanovených týmto zákonom. (§ 2 ods. 1 SSP) Konanie pred správnym súdom je jednou zo záruk ochrany základných ľudských práv a slobôd a ochrany práv a oprávnených záujmov účastníkov administratívneho konania. (§ 5 ods. 2 SSP) Na rozhodnutie správneho súdu je rozhodujúci stav v čase právoplatnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy alebo v čase vydania opatrenia orgánu verejnej správy (§ 135 ods. 1 SSP) Správnu žalobou sa žalobca môže domáhať ochrany svojich subjektívnych práv proti rozhodnutiu orgánu verejnej správy alebo opatreniu orgánu verejnej správy.(§ 177 ods. 1 SSP)

16. Podľa čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát.

17. Základom interpretácie a aplikácie čl. 1 ods. 1 ústavy je zabezpečenie materiálneho a nie formálneho právneho štátu. Základnou premisou materiálneho právneho štátu sa prezentuje všeobecná záväznosť práva pre všetkých. To znamená, že štátne orgány, orgány územnej samosprávy, právnické osoby s právomocou rozhodovania o právach a povinnostiach, ako aj každý jednotlivец musí konať tak, ako určuje právny poriadok.

18. Ústavný súd SR princíp materiálneho právneho štátu prezentoval v právnom názore: „V právnom štáte, v ktorom sú ako neoddeliteľné súčasti okrem iných stelesnené princípy, ako sú právna istota a spravodlivosť (princíp materiálneho právneho štátu), čo možno spoľahlivo vyvodiť z čl. 1 ústavy, sa osobitný dôkaz kladie na ochranu tých práv, ktoré sú predmetom jej úpravy. Povinnosťou všetkých štátnych orgánov je zabezpečiť reálnu možnosť ich uplatnenia tými subjektmi, ktorými boli priznané“ (ÚS 17/1999, Nález z 22. septembra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 365; zhodne I.ÚS 44/1999, Nález z 13. októbra 1999. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 1999, s. 382, I.ÚS 10/98)“. (I. ÚS 54/02. Nález z 13. novembra 2002. Zbierka nálezov a uznesení Ústavného súdu SR 2002 - II. polrok, s. 750, nález Ústavného súdu SR č. PL. ÚS 22/06). Judikatúra ústavného súdu tiež kladie dôraz na to, že v súlade s čl. 1 ods. 1 ústavy s uplatňovaním princípu právnej istoty v právom štáte sa spája požiadavka všeobecnosti, platnosti, trvácnosti, stability, racionálnosti a spravodlivého obsahu právnych noriem; medzi ústavné princípy vlastné právnemu štátu patrí aj zákaz svojvôle v činnosti štátnych orgánov, ako aj zásada primeranosti, resp. proporcionality (m.m. PL.ÚS 1/04).

19. Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

20. Podľa čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

21. Z uvedeného článku ústavy vyplýva, že výklad a uplatňovanie všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s ústavou. Pozitivistický právny prístup k aplikácii zákonov je preto v činnosti štátnych orgánov modifikovaný ústavne konformným výkladom, ktorý v závislosti od ústavou chránených hodnôt pôsobí reštriktívne alebo extenzívne na dikciu zákonných pojmov. Obsah zákonnej právnej normy nemôže byť interpretovaný izolovane, mimo zmyslu a účelu zákona, cieľa právnej regulácie, ktorý zákon sleduje. Požiadavka na ústavne konformnú aplikáciu a výklad zákona je podmienkou zákonnosti rozhodnutia orgánu verejnej správy ako individuálneho správneho aktu. Mocenské orgány štátu realizujú svoju rozhodovaciu právomoc sú pri výkone svojej moci povinné postupovať v zmysle čl. 2 ods. 2 ústavy, s prihliadnutím na to, že súčasne sú viazané aj právnou úpravou obsiahnutou v medzinárodných zmluvách, ktorými je Slovenská republika viazaná (čl. 7 ods.5 Ústavy Slovenskej republiky) a po vstupe Slovenskej republiky do Európskeho spoločenstva, Európskej únie postupovať tiež v súlade s právne záväznými predpismi Európskeho spoločenstva, Európskej únie (čl. 7 ods.2 Ústavy Slovenskej republiky) .

22. Otázkami interpretácie všeobecne záväzných právnych noriem sa vo svojej judikatúre viac krát už zaoberal Ústavný súd Slovenskej republiky. V súvislosti s prejednávanou vecou veľký senát upriamuje pozornosť na rozhodnutie Ústavného súdu SR sp.zn. III.ÚS 295/2017, v ktorom ústavný súd vyslovil právny názor, že „...k výkladu právnych predpisov a ich inštitútov nemožno pristupovať len z hľadiska textu zákona, a to ani v prípade, keď sa text môže javiť ako jednoznačný a určitý, ale predovšetkým podľa zmyslu a účelu zákona. Jazykový výklad môže totiž v zmysle ustálenej judikatúry ústavného súdu predstavovať len prvotné priblíženie sa k obsahu právnej normy, ktorej nositeľom je interpretovaný právny predpis; na overenie správnosti či nesprávneho výkladu, resp. na jeho doplnenie či spresnenie potom slúžia ostatné interpretačné prístupy postavené na roveň gramatickému výkladu, najmä teleologický a systematický výklad vrátane ústavne konformného výkladu, ktoré sú spôsobilé v kontexte racionálnej argumentácie predstavovať významný korektív pri zistení obsahu a zmyslu aplikovanej právnej normy.“ Ústavný súd SR vo svojej judikatúre pripustil tiež možnosť súdu odchyliť sa od doslovného znenia zákona napr. v náleze sp.zn. III.ÚS 341/07 z 1. júla 2008, v ktorom skonštatoval, že: „Súd môže, ba dokonca sa musí od doslovného znenia právneho textu odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 Ústavy SR). V takýchto prípadoch sa musí zároveň vyvarovať svojvoľe (arbitrážnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.“

23. Vychádzajúc z citovanej ústavnoprávnej úpravy veľký senát správneho kolégia posudzoval právnú úpravu ustanovujúcu povinnosť platiť poisťné na povinné zdravotné poistenie podľa zákona č. 580/2004 Z.z. z podielu na zisku za účtovné obdobie do 31.12.2003, ale vyplateného po 1.1.2011.

24. Podľa § 11 ods.1 písm. e/ zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v roku 2015 na účely tohto zákona je povinný platiť poisťné platiteľ dividend.

25. Podľa § 13 ods. 6, ods. 7 zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v roku 2015 zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poisťenec podľa § 11 ods. 2 alebo poisťenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/ (ďalej len „poisťenec, ktorý má príjem z dividend“) má povinnosť platiť poisťné aj z tohto príjmu. Vymeriavací základ pre odvod poisťného z tohto príjmu je suma vyplatená v kalendárnom roku zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. e/. Zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, poisťenec podľa § 11 ods. 2 alebo poisťenec štátu podľa § 11 ods. 7, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c/ a d/, má povinnosť platiť poisťné aj z týchto príjmov. Vymeriavací základ pre odvod poisťného z týchto príjmov je vo výške základu dane z príjmu fyzických osôb podľa osobitného predpisu dosiahnutý v rozhodujúcom období.

26. Podľa § 10b ods.1 písm. d/, písm. e/ zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v roku 2015 zárobková činnosť podľa tohto zákona je, ak osobitný predpis 16h) alebo medzinárodná zmluva, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, neustanovuje inak, činnosť vyplývajúca z právneho vzťahu, ktorý zakladá d) dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa osobitného predpisu, (poznámka 23- odkaz na § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov), e) podiel na zisku vyplácaný zo zisku obchodnej spoločnosti alebo družstva, určeného na rozdelenie osobám, ktoré sa podieľajú na ich základnom imaní, alebo členom štatutárneho a dozorného orgánu tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, aj keď sú zamestnancami tejto obchodnej spoločnosti alebo družstva, vyrovnací podiel, podiel na likvidačnom zostatku obchodnej spoločnosti alebo družstva a podiel na výsledku podnikania vyplácaný tichému spoločníkovi okrem podielu na výsledku podnikania vyplácaného tichému spoločníkovi verejnej obchodnej spoločnosti, podielu na zisku spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komandítnej spoločnosti a okrem podielu spoločníka verejnej obchodnej spoločnosti a komplementára komandítnej spoločnosti na likvidačnom zostatku pri likvidácii spoločnosti a vyrovnacieho podielu pri zániku účasti spoločníka vo verejnej obchodnej spoločnosti alebo pri zániku účasti komplementára v komandítnej spoločnosti, podiel na zisku vyplatený obchodnou spoločnosťou alebo družstvom zamestnancovi bez účasti na základnom imaní tejto spoločnosti alebo družstva podľa osobitného predpisu (poznámka 24 - odkaz na § 3 ods. 2 písm. c/ a § 5 ods. 7 písm. i/ zákona č.

595/2003 Z.z. v znení neskorších predpisov) (ďalej len „dividendy“).

27. Podľa § 36 ods.12 zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v roku 2015 (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 1. januára 2011) povinnosť platiť poistné na verejné zdravotné poistenie sa vzťahuje na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti tohto zákona.

28. Z citovanej právnej úpravy zákona o zdravotnom poistení vyplýva, že zákonodarca uvedeným zákonom účinným v roku 2015 (v období, v ktorom účastníkovi konania bol vyplatený podiel zo zisku) ustanovil podmienky povinnosti platiť poistné na zdravotnom poistení a v prechodných ustanoveniach k úpravám účinným od 1. januára 2011 viazal povinnosť platiť poistné na verejné zdravotné poistenie na dividendy vyplácané zo zisku dosiahnutého v účtovnom období, ktoré sa začalo po účinnosti tohto zákona, teda na dividendy, na ktoré vznikol nárok po účinnosti tohto zákona (zákon č. 580/2004 Z.z. nadobudol účinnosť 1.1.2005).

29. Všeobecným právnym predpisom účinným v období vzniku nároku na podiel zo zisku v posudzovanom prípade - rok 2003, bol zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z.z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov.

30. Podľa § 10 ods. 2 zákona č. 273/1994 Z.z. účinného do 31.12.2003 poistné sú povinné platiť aj osoby s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktoré a) nie sú v pracovnom pomere alebo v obdobnom pracovnom vzťahu k zamestnávateľovi, ktorý má sídlo na území Slovenskej republiky, b) nie sú samostatne zárobkovo činné alebo spolupracujúce osoby na území Slovenskej republiky, c) nie sú osobami, za ktoré platí poistné štát, Národný úrad práce, Sociálna poisťovňa a orgán, ktorý priznáva, vypláca, zastavuje a odníma dávky nemocenského zabezpečenia podľa osobitného predpisu s výnimkou osôb vyňatých zo zdravotného poistenia podľa § 3 ods. 3 písm. b/ a c/.

31. Podľa § 13 ods. 3 zákona č. 273/1994 Z.z. vymeriavacím základom na určenie poistného spoločníkov spoločností s ručením obmedzeným, členov družstva a komanditistov komanditných spoločností je taký príjem, ktorý podlieha dani z príjmu podľa osobitných predpisov. (poznámka 13a/ - odkaz na § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 286/1992 Zb.; tento zákon nadobudol účinnosť k 01.01.1993 a bol zrušený zákonom č. 366/1999 Z.z. k 01.01.2000). Vymeriavacím základom na určenie poistného členov štatutárnych orgánov, členov správnych rád, členov dozorných rád, členov kontrolných komisií a členov iných samosprávnych orgánov právnických osôb je ich príjem z činnosti v týchto orgánoch, ktorý podlieha dani z príjmu podľa osobitných predpisov. (poznámka 13ga/ - odkaz na § 6 zákona č. 286/1992 Zb. v znení neskorších predpisov; tento zákon nadobudol účinnosť k 01.01.1993 a bol zrušený zákonom č. 366/1999 Z.z. k 01.01.2000)

32. Vychádzajúc z citovanej právnej úpravy zákona č. 580/2004 Z.z. účinného v období vyplateného podielu zo zisku v posudzovanom prípade - v roku 2015, ako aj z právnej úpravy zákona č. 273/1994 Z.z. účinného v období vzniku nároku na podiel zo zisku v posudzovanom prípade - rok 2003, zákonodarca viazal povinnosť platiteľa poistného platiť poistné na zdravotné poistenie k povinnosti platiť daň z príjmov podľa zákona o dani z príjmov. Čo zákonodarca považoval za príjem podliehajúci dani z príjmu v období vyplateného podielu zo zisku v posudzovanom prípade - rok 2015, ustanovil v zákone č. 595/2003 Z.z., na ktorý odkazoval v poznámkach uvedených pod právnou normou v zákone č. 580/2004 Z.z. Čo zákonodarca považoval za príjem podliehajúci dani z príjmu v období vzniku nároku na podiel zo zisku v posudzovanom prípade - rok 2003, ustanovil v zákone č. 366/1999 Z.z.. Odkaz zákonodarcu v poznámkach uvedených pod právnou normou v zákone č. 273/1994 Z.z. na zákon č. 286/1992 Zb. v znení neskorších predpisov možno aplikovať len v období účinnosti tohto zákona od 01.01.1993 do jeho zrušenia zákonom č. 366/1999 Z.z., ktorý nadobudol účinnosť dňom 01.01.2000 a bol zrušený zákonom č. 595/2003 Z.z. k 01.01.2004.

33. Vzhľadom k uvedenému veľký senát sa stotožnil s argumentáciou senátu 9S uvedenou v uznesení o postúpení veci, že dividendu, na ktorú v posudzovanom prípade vznikol ďalšiemu účastníkovi nárok pred rokom 2003 a vyplatená bola v r. 2015, je potrebné posúdiť podľa § 10b ods. 1 písm. d/ v spojení s § 13 ods. 7 zákona č. 580/2004 Z.z., podľa ktorého zamestnanec, samostatne zárobkovo činná osoba, alebo poistenec štátu, ktorý má príjem zo zárobkovej činnosti podľa § 10b ods. 1 písm. c/ a d/, má povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov. Podľa § 10b ods. 1 písm. d/ uvedeného zákona zárobková činnosť je dosahovanie príjmu z ostatných príjmov podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov. Ostatné príjmy nie sú v zákone o dani z príjmov definované ani taxatívne vymenované, ustanovenie uvádza iba príkladom, čo možno za ostatné príjmy považovať (ostatnými príjmami, ak nejde o príjmy podľa § 5 až 7, sú najmä). Použitím argumentu a contrario je potrebné pod § 8 zákona o dani z príjmov podradiť všetky príjmy, ktoré sú predmetom dane a nie je možné posúdiť ich podľa ustanovení §§ 5-7 zákona o dani z príjmov. Ide teda o príjmy, ktoré nie sú príjmom zo závislej činnosti (§ 5), z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu (§ 6), ani príjmom z kapitálového majetku (§ 7). Podľa § 3 ods. 2 písm. c/ zákona č. 595/2003 Z.z. o dani z príjmov účinného v roku 2015 dividenda nie je predmetom dane. Podľa § 52 ods. 24 tohto zákona ustanovenie § 3 ods. 2 písm. c/ sa použije na podiely na zisku vykázanom za zdaňovacie obdobie po nadobudnutí účinnosti tohto zákona, na vyrovnacie podiely a na podiely na likvidačnom zostatku, na vyplatenie ktorých vznikol nárok po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

34. Veľký senát sa stotožnil aj s konštatáciou senátu 9S, že nezdaňujú sa iba dividendy, na ktoré vznikol nárok od 01.01.2004, teda od vstupu zákona č. 595/2003 Z.z. do účinnosti. Na posúdenie vzniku daňovej povinnosti z podielov na zisku z obchodnej spoločnosti, na ktoré vznikol nárok pred 31.12.2003 sa podľa prechodného ustanovenia § 52 ods. 1 zákona č. 595/2003 Z.z. použije zákon č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov v znení neskorších predpisov. Pokiaľ teda účastníkovi Petrovi Halajovi vznikol nárok na podiel na zisku v obchodnej spoločnosti ešte pred 01.01.2004, zdaniteľnosť uvedenej dividendy sa bude spravovať zákonom č. 366/1999 Z.z. o daniach z príjmov, ktorý bol v čase vzniku nároku účinný. Podľa tohto zákona predmetom dane z príjmov fyzických osôb sú príjmy z kapitálového majetku, pričom za príjmy z kapitálového majetku zákon z roku 1999 považoval aj podiely na zisku z obchodných spoločností. Dividenda, na ktorú účastníkovi vznikol nárok do roku 2003 sa teda zdaňovala podľa § 8 ods. 1 písm. a/ a § 3 ods. 1 zákona č. 366/1999 Z.z. v spojení s § 52 zákona č. 595/2003 Z.z. Keďže takúto dividendu, vyplatenú roku 2015 nemožno považovať za príjem zo závislej činnosti, príjem z podnikania, z inej samostatnej zárobkovej činnosti a z prenájmu ani za príjem z kapitálového majetku, ako ho definoval nový zákon o dani z príjmov č. 595/2003 Z.z., pôjde o ostatný príjem podľa ustanovenia § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. Ako takýto ho účastník D. T.j aj priznal v daňovom priznaní. Ostatné príjmy podľa § 8 zákona č. 595/2003 Z.z. sa považujú v súlade s § 10b ods. 1 písm. d/ zákona č. 580/2004 Z.z. o zdravotnom poistení účinného v r. 2015 za zárobkovú činnosť a podľa § 13 ods. 7 tohto zákona vzniká povinnosť platiť poistné aj z týchto príjmov.

35. Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky posudzoval otázku nastolenú senátom 9S v rozsahu vymedzenom v uznesení sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20. februára 2019, ktorým bol viazaný, a dospel k záveru o správnosti názoru senátu 9S, a preto v zmysle § 466 ods. 5 písm. b/ SSP na túto otázku dal odpoveď v znení uvedenom vo výroku tohto rozhodnutia.

36. Veľký senát správneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa § 466 ods. 5 písm. b/ SSP súčasne postúpil vec senátu 9S, ktorý mu podľa § 22 ods. 1 písm. a/ SSP predmetnú vec postúpil uznesením sp.zn. 9Sžsk/22/2018 zo dňa 20. februára 2019 na prejednanie a rozhodnutie o nastolenej otázke, na ďalšie konanie vo veci a rozhodnutie v jej merite.

37. Toto rozhodnutie prijal veľký senát pomerom hlasov 7:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný.